

Пряка демокрация

УВОД / 7

Глава първа

ЕВОЛЮЦИЯ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА ВЛАСТ / 15

§ 1. Постановка на въпроса: институционализация на политическата власт / 15

§ 2. Античен конституционализъм: от *genos* към *demos* / 25

1. Еклесията в Древна Атина / 26

2. Плебейските събрания (*concilium plebis*) в Римската република / 28

3. Общите събрания при германските и нордическите народи / 33

§ 3. Средновековен конституционализъм: *auxilium et consilium*. / 35

1. Индивидуализирана и патримониална политическа власт / 37

2. Партикуларизация на политическата власт / 40

3. *Auxilium et consilium* / 42

4. Институционализация на съсловната структура / 45

5. „Двете тела на краля“ / 52

§ 4. Модерен конституционализъм: „двете тела“ на суверенния народ / 61

1. От монархически към народен суверенитет / 63

А. Източникът на властта – от божествен към социален / 63

Б. От едноличен към общностен монопол върху суверенитета / 66

В. От императивен към свободен мандат / 68

2. За „двете тела“ на суверенния народ / 70

Глава втора

ПРИМАТЪТ НА ПРЕДСТАВИТЕЛНАТА ДЕМОКРАЦИЯ / 77

§ 1. Постановка на въпроса / 77

§ 2. Научният дискурс по темата – от Просвещението до наши дни / 80

1. Научният дискурс от Просвещението до края на XIX век / 84

А. Радикално-демократичният тезис (Русо) и неговото преодоляване (Сийес) / 84

Б. „Канонизиране“ на примата на представителната демокрация в съвременния конституционализъм / 89

а) Представителната демокрация като отчетност и прозрачност на управлението (Джереми Бентъм) / 89

- б) Представителната демокрация като израз на гражданска добродетел и участие (Джон Стюарт Мил) / 91
  - в) Представителната демокрация като автономия и върховенство на правото (Имануел Кант) / 92
  - г) Представителната демокрация като въплъщение на обективната свобода и институционалния разум (Хегел, Фихте) / 95
  - д) Представителната демокрация като „филтър“ за фракционните интереси (Джеймс Мадисън и Александър Хамилтън) / 97
  - е) Консервативният прочит – пряката демокрация, като заплаха за свободата (Хуан Доносо Кортес, Едмънд Бърк) / 98
2. Научният дискурс от края на XIX век и при „кризата на парламентаризма“ през първата половина на XX век / 100
3. Съвременни прочити / 111
- § 3. Пряката демокрация при учредителната и учредената власт / 118
- 1. Учредителна власт и пряка демокрация / 119
    - А. За естеството на учредителната власт / 120
    - Б. Модели на институционализация на учредителната власт / 122
    - В. Примат на представителната демокрация и ролята на пряката демокрация при осъществяване на учредителната власт / 129
  - 2. Пряката демокрация при производната учредителна власт. / 134
  - 3. Пряката демокрация и учредената власт / 141
- § 4. Примат на представителната демокрация – причини и основания / 143
- 1. Причини за примата на представителната демокрация / 144
  - 2. Основания за примата на представителната демокрация / 145
    - А. Свободата / 146
    - Б. Делиберацията / 154
    - В. Общото благо / 157
- § 5. Рестрикции на пряката демокрация / 161
- 1. Субстанциални рестрикции / 165
  - 2. Нормативни рестрикции / 168
  - 3. Утилитарни рестрикции / 168

Глава трета

СЪОТНОШЕНИЕ МЕЖДУ ПРЕДСТАВИТЕЛНА И ПРЯКА ДЕМОКРАЦИЯ

ПО БЪЛГАРСКАТА КОНСТИТУЦИЯ / 171

§ 1. Постановка на въпроса в българската конституционноправна наука / 171

§ 2. Примат на представителната демокрация / 176

§ 3. Рестрикции на пряката демокрация в България / 195

1. Субстанциални рестрикции / 195

2. Нормативни рестрикции. / 199

3. Утилитарни рестрикции / 205

ЗАКЛЮЧЕНИЕ / 206

БИБЛИОГРАФИЯ / 210